

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Zastępca
Rzecznika Praw Obywatelskich
Stanisław TROCIUK

Warszawa, dnia *14.04.2010 r.*

RPO-643016-VII-7006.6/10/TR

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Pan
płk Kajetan Dubiel
Dyrektor Generalny
Służby Więziennej
Warszawa

Szanowny Panie Dyrektorze

Do Rzecznika Praw Obywatelskich zwrócił się adw. Ł. C., obrońca skazanego P. C., przebywającego w Zakładzie Karnym w C.

Wnioskodawca stwierdził, że w dniu 8 marca 2010 r., działając jako obrońca wyżej wymienionego skazanego, udał się do Zakładu Karnego w C. w celu odbycia z nim osobistej rozmowy. Po przybyciu na miejsce, okazało się, że nie może on porozmawiać ze swoim klientem. Dyrektor Zakładu Karnego w C.

(zwany dalej Dyrektorem Zakładu Karnego) wydał bowiem decyzję o niewyrażeniu zgody na jego osobisty kontakt ze skazanym P. C. Dyrektor Zakładu Karnego uzasadnił powyższą decyzję faktem, że skazanemu P. C. wymierzono karę dyscyplinarną umieszczenia w celi izolacyjnej na okres 14 dni. Jego zdaniem, w okresie trwania tej kary skazany nie może kontaktować się z innymi osobami, w tym z podmiotami określonymi w art. 8 § 3 k. k. w. W opinii Dyrektora Zakładu Karnego, powyższy pogląd znajduje swoje podstawę prawną w treści art. 143 § 3 pkt 1 k. k. w.

W tym miejscu należy dodać, iż Dyrektor Zakładu Karnego w rozmowie z przedstawicielami Rzecznika Praw Obywatelskich, którzy w dniu 12 marca 2010 r. wizytowali wyżej wymienioną jednostkę penitencjarną, podtrzymał zajęte w przedmiotowej sprawie stanowisko.

W ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich, decyzja Dyrektora Zakładu Karnego w C. naruszyła w szczególności prawo do obrony, określone w art. 42 ust 2 Konstytucji RP. Zostało ono skonkretyzowane w art. 8 k. k. w. Ponadto, prawo skazanego do komunikowania się z obrońcą wynika *expressis verbis* z art. 102 pkt 7 k. k. w.

Warto zauważyć, iż § 102 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 stycznia 2004 r. w sprawie czynności administracyjnych związanych z wykonywaniem tymczasowego aresztowania oraz kar i środków skutkujących pozbawieniem wolności oraz dokumentowania tych czynności (Dz.U. z 2004 r. Nr 15, poz. 142), stanowi, że udzielenie obrońcy lub pełnomocnikowi będącemu adwokatem albo radcą prawnym oraz notariuszowi widzenia ze skazanym następuje na podstawie legitymacji służbowej. Z kolei w świetle § 102 ust. 3 rozporządzenia, widzenia z tymi podmiotami odbywają się w godzinach urzędowania administracji jednostki penitencjarnej, w pomieszczeniach przeznaczonych do dokonywania czynności procesowych (widzenia skazanego z rodziną i innymi osobami bliskimi odbywają się w salach widzeń). Za zgodą dyrektora widzenie może być zrealizowane w innym czasie i miejscu. Uznać więc należy, że Dyrektor Zakładu Karnego nie może odmówić zgody na widzenie obrońcy lub pełnomocnikowi będącemu adwokatem albo radcą prawnym oraz notariuszowi, jeżeli okaże on legitymację służbową a widzenie będzie realizowane w pomieszczeniu przeznaczonym do dokonywania czynności procesowych, w godzinach urzędowania administracji.

Odnosząc się zaś do wyrażonego przez Dyrektora Zakładu Karnego uzasadnienia swojej decyzji, warto podkreślić, że art. 143 § 3 pkt 1 k. k. w. nie może stanowić podstawy prawnej do odmowy udzielenia zgody na widzenie skazanego z podmiotami określonymi w art. 8 § 3 k. k. w., ponieważ nie odnosi się on do tych podmiotów. Należy bowiem zauważyć, iż na gruncie kodeksu karnego wykonawczego termin „widzenie” występuje w dwojakim znaczeniu.

W pierwszym znaczeniu ustawodawca posługuje się tym terminem, gdy „widzenie” służy realizacji prawa skazanego określonego w art. 102 pkt 2 k. k. w., tj. prawa do utrzymywania więzi z rodziną i innymi osobami bliskimi.

W drugim znaczeniu ustawodawca używa tego terminu, gdy „widzenie” służy realizacji prawa skazanego zawartego w art. 8 § 3 k. k. w., tj. prawa do porozumiewania się ze swoim obrońcą lub pełnomocnikiem będącym adwokatem lub radcą prawnym, podczas nieobecności innych osób. Z prawem tym nierozdzielnie łączy się zakaz kontroli rozmów skazanego z powyżej wskazanymi podmiotami w trakcie widzeń, a także zakaz zatrzymania i cenzury adresowanej do nich przez skazanego korespondencji.

Powyższe rozważania prowadzą do konstatacji, iż *differentia specifica* podziału stanowi okoliczność, czy osoba odwiedzająca należy do podmiotów wskazanych w art. 8 § 3 k. k. w. Podział ten, choć nie jest wyrażony w kodeksie karnym wykonawczym wprost, znajduje swoje odzwierciedlenie w licznych uregulowaniach w nim zawartych np. dotyczących zasad i warunków udzielania widzeń. Zgodnie z art. 105a k. k. w., widzenia z rodziną i innymi osobami bliskimi odbywają się, co do zasady, pod nadzorem funkcjonariusza, w sposób umożliwiający bezpośredni kontakt skazanego z osobą odwiedzającą, przy oddzielnym stoliku. Z kolei w świetle art. 105 a § 9 k. k. w., do widzeń z podmiotami, o których mowa w art. 8 § 3 k. k. w., nie mają zastosowania ograniczenia wynikające z art. 105a § 1, 2 i 5 k. k. w.

Poza tym, do widzeń skazanego z podmiotami, o których mowa w art. 8 § 3 k. k. w., nie mają zastosowania ograniczenia ilościowe „widzeń”, obowiązujące w zakładach karnych typu zamkniętego i półotwartego (w zakładach karnych typu otwartego, w myśl art. 92 pkt 10 k. k. w., skazany może korzystać z nieograniczonej liczby widzeń).

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz 147 z późn. zm.) zwracam się do Pana Dyrektora o przedstawienie stanowiska w przedmiotowej sprawie.

Z poważaniem

